כו:

ב) [ברכות נב:], ג) [שם מד.], ד) בס"ח: ובמקום,

ה) ושם נב:ן, ו) וברכות

מו או נדל"ם השחת ושנת

יב: ד"ה ר' נתן], ח) [נדל"ל

רבין, ט) ובדפום שלפנינו

בא א ב מיי׳ פכ״ט מהלכות שבת הל' נו

[והלי י] סמ"ג עשין כט מוש"ע א"ח סי סעיף יב: מב ג מיי שם הלי ה וסמג שם טור ש"ע ל"ח שם ס"ו: ד מיי' וסמג שם טוש"ע א"ח סי' רגט

רבינו חננאל

:ס"ס

ואמר רב ברונא אמר רב נטל ידיו לא דחביבה עליה ריפתא מקדש אריפתא, אימת דחביבה עליה חמרא מקדש אחמרא.

הנומל ידיו לא יקדש. פירש רשנ"ם ונסדר דרב עמרם משום היסת הדעת וקשה דהא רב גופיה קאמר בפ' כל הבשר (חולין דף קו:) נוטל אדם ידיו שחרית ומתנה עליהם כל היום א וי"ל דתנאי

לא מהני אלא היכא דלא שכיחי מיא כגון שאין לו מים בסמוך או יש

היסח הדעת מקידוש וי"ל דשאני מזיגה שהיא בחמין ולריך דקדוק שלא

יחסר ושלא יותיר והוי טפי היסח [הדעת] מקידוש ור"ת פירש דהתם

איירי בחול ויש לחוש שאם יטול קודם מזיגה שיעסוק בשאר דברים

ולא יאכל לאלמר ולאו אדעתיה אבל בשבת אין לחוש שיפליג לדבר אחר שהשלחן ערוך ויאכל מיד: מקדש אריפתא. פירש רשב"ם שהיה מקדש על הפת במקום יין ואם כן היה נוטל תחלה

ולא הוי קידוש הפסק וקשה לר"ת" דקידוש על הפת ודאי לא הוי הפסק שהקידוש הוא לאחר המוציא והוי כמו גביל לתורים דלא

הוי הפסק בין ברכה לאכילה וכ"ש דלענין נטילה לא הוי הפסק

אבל במקדש על היין שהוא קודם המוליא יהיה הפסק בין נטילה

גלאכילה ומיהו יש ליישב פירושו דפעמים היה דעתו לקדש אריפתא והיה נוטל ואח"כ לפעמים היה נמלך והוה מקדש אחמרא והיה סומך על אותה נטילה ואין להקשות לרשב"ם דהא משמע לקמן

דאין מבדילין על הפת מדאמימר בת טוות וא"כ כל שכן דאין

מקדשין על הפת דקידוש חמור מהבדלה כדאמרינן לעיל (דף קה.)

דקובעת לקידוש ולא להבדלה ולקמן אמרינן סבור מינה קידושי

לו ולריך לדברים אחרים אבל היכא

דשכיחי מיא ויש לו בסמוך לא יועיל

תנאי כדמשמע התם דקאמר אמר

להו רבא להנהו בני פקתא דערבות

כגון אתון דלא שכיחי לכו מיא משו

ידייכו מלפרא ואתנו עלייהו כולי

יומא איכא דאמרי בשעת הדחק

ופליגא דרב ואיכא דאמרי אף שלא

בשעת הדחק והיינו דרב משמע

דרב נמי איירי בלא שכיחי מיא

כדקאמר כגון אתון דלא שכיחי לכו

מיא וקאמר והיינו דרב וה"ר אלחנן

מפרש (כ) נטל לא יקדש משום דמיחזי

כנוטל ידיו לפירות דהרי זה מגסי

הרוח: זיכונין סגיאין הוה קאימנא קמיה דרב כו'. השתא מסיק דקידוש

לא הוי היסח הדעת וא"ת דבפרק אלו

דברים (ברכות דף נא.) אמרי ב"ה מוזגין

את הכוס ואח"כ נוטלין לידים ומפרש

טעמה הי משום דתכף לנטילת ידים

סעודה וכי מזיגת הכוס הוי טפי

אמר להו רב יצחק אמר להו רב יצחק בר שמואל בר מרתא אכתי לא נח נפשיה דרב שכחנינהו לשמעתתיה זמנין סגיאין הוה קאימנא קמיה דרב יזימנין דחביבא עליה ריפתא מקדש אריפתא זימנין דחביבא ליה חמרא מקדש אחמרא אמר רב הונא אמר רב מעם אינו מקדש בעא מיניה רב חנא בר חיננא מרב הונא מעם מהו שיבדיל א"ל אני אומר שמעם מבדיל ורב אםי אמר מעם אינו מבדיל רב ירמיה בר אבא איקלע לבי רב אסי אישתלי ומעים מידי הבו ליה כסא ואבדיל אמרה ליה דביתהו והא מר לא עביד הכי אמר לה שבקיה כרביה סבירא ליה אמר רב יוסף אמר שמואל מעם אינו מקדש מעם אינו מבדיל ורבה אמר רב נחמן

אמר שמואל ימעם מקדש יומעם מבדיל אמר

35 רשב"ם נטל ידיו לה יקדש. הלה החר יקדש והוא ילא ידי חובתו בשמיעה ושתיה דאין כאן היסח הדעת מאחר שהוא עלמו אינו מברך אבל הוא עלמו לא יקדש אם נטל ידיו כדי שיאכל על סמך נטילה דלפני קידוש דקידוש מפסיק בין נטילה לאכילה והוי כהיסח הדעת ובעי נטילה אחריתי בתר קידושה דתכף לנטילת ידים סעודהם ובשביל קידוש לא בעי נטילה דהנוטל ידיו לפירות ה"ז מגסי הרוחם והא קמ"ל דנטילה שלפני קידוש אינה

אם אכל שוב אינו מקדש כל הלילה:

אישתלי. רב ירמיה: אמרה ליה

דביתהו. דרב אסי לרב אסי: והא מר

לא עביד הכי. דאמר רב אסי טעם

אינו מבדיל: כרביה. כרב דרב הונא

משמיה דרב הוה אמר שמעתתיה:

עולה לו לפיכך יקדש תחלה ואח"כ נוטל ידיו. וכ"ש דהנוטל ידיו לא יבדיל דהא אפילו קידוש דבמקום סעודה הוא ואיכא למימר דליכא היסח הדעת אפ״ה אין יכול לסמוך על נטילה דלפני קידוש. והא דקאמר נטל לא יקדש ולא אמר מקדש וחוזר ונוטל ידיו היינו משום דלא בעינן נטילת ידים תרי זימני דחדא מינייהו ברכה לבטלה הלכך לא יקדש הוא אבל חבירו יקדש לו: דחביבה ליה ריפתה. שהיה רעב מקדש אריפתא אלמא לא בעי נטילה אחריתי אלא מעיקרא משי ידיה ואכיל נהמא דקידוש אלמא קידוש שלאחר נטילה לא חשיב היסח הדעת. וכן הילכתא דמי שנטל ידיו קודם קידוש א"ל לחזור וליטלן אחר קידוש ולא אפליגו רבנן בין מקדש אריפתא למקדש אחמרא מדלא קא מהדר ליה לרב יצחק בר שמואל מידי ומיהו לכתחלה מוזגין ואח"כ נוטלין לידים כב"ה במסכת ברכות (דף נא:). ומדרב שמעינן שמקדשין על הפת ואומר ויכולו ומברך המוליא ואינו אוכל גם לא יפרוס עד שיקדש אחרי כן. ודוקא קידוש אבל הבדלה אינה אלא על הכוס של יין כדאמרינן (שם דף לג.) העשירו קבעוה על הכוס ומי שחין לו כוס יין במקוסה שרגילין לשתות יין חל יבדיל על הפת ודי לו בהבדלת תפלה בסידור רב עמרם: טעם. אם אכל לא יקדש כל הלילה אלא למחר קודם סעודה: אני אומר טעם מבדיל. ואע"ג דלגבי קידוש אמינא טעם אינו מקדש בהבדלה אין להחמיר כל כך: אשתלי. רב ירמיה: אמרה ליה דביסהו. דרב אסי: והא מר לא עביד הכי. דאמר רב אסי טעם אינו מבדיל: א"ל. רב אסי: שבקיה כרביה ס"ל. דס"ל כרב ורב הונא משמיה דרב היה אומר וכך פרש"י:

נטל ידיו לא יקדש. דקידושא מפסיק בין נטילה לאכילה והוי כהיסח

הדעת ובעי נטילה אחריתי בתר קידושא: דחביבא ליה ריפחא. שהיה

רעב מקדש אריפתא. אלמא לא בעי נטילה אחריתי אלא מעיקרא משי

ואכיל נהמא דקידושא: דחביבא ליה חמרא. שהיה למא: טעם.

לית בברכות דף כו: בכל היתה הברכות דף כו: בכל הסוגיה רבי ירמיה הבל בקדושין מה: היתה רב ירמיה], הגהות הב"ח (א) גמ' הנוטל ידיו לא יקדש וכן אמר רב אדא בר אהבה אמר רב נטל ידיו לא יקדש אמר להו

יקדש: (ג) ד"ה מקדש יקוש. ישר הי מקוש וכו׳ דלא הוי היסח הדעת ובירושלמי:

ר' ילחק: (ב) תום' ד"ה הנוטל וכו' והרב אלחנן מפרש הגוטל ידיו לא

מוסף תוספות היסח הדעת והלא אין לך . . התנאה גדולה ונראית מזו הווגאה גדולה ונואית מוד כיון שדעתו לאכול מיד. תוס' ל"כ. ב. מאי מייתי ראיה ממקדש אריפתא למקדש אחמרא. מוס׳ הלמ״ש. ג. לברכת ג. לברכת המוציא. שס. ד. דאע״ג דהוי חמר מדינה מכל המוציא. עס. וו דאע״ג דהוי חמר מדינה מכל מקום אין עליו שם יין כיין לבנון. תוס' ר"פ לקמן הז. שאיז מקדשיז אלא על קו. שאין מקו שין הגה כי היין הראוי לנסך ע"ג המזבח, דקדוש אפשר בפת. חיי הר"ן לקמן קז. ה צדיקים עצמם לא בשוני לי אן לוקון קו. ה. צדיקים עצמם לא כ"ש. תוס' הרח"ש. 1. [ד]אין זה דבר מגונה . כ״כ. שם.

> הוא דלא מקדשינן הא אבדולי מבדלינן דאינה קשיא דאיכא טעמא דכיון שמלוה לסעוד סעודת שבת שייך קידוש על הפת אבל הבדלה אין ענינה אלל פת אלא דוקא על היין דשייך בכל דבר הודאה ושירה מ"מ נראה לר"ת דאין מקדשין על הפת כלל והכא ה"פ הנוטל ידיו לא יקדש משום דס"ל לרב יש קידוש שלא במקום סעודה וחיישינן שמא יפליג וילך לחוץ א"ל רב ילחק כו' זימנין דחביבא ליה ריפתא ומקדש אריפתא כלומר הוה מקדש אחמרא על דעת לאכול מיד ריפתא והיה נוטל מיד ידיו קודם קידוש ולא דמי למזיגת הכום כדפרישית לעיל וזימנין דחביבא ליה חמרא הוה מקדש אחמרא שלא במקום ריפתא דהיינו סעודה דסבירא ליה דיש קידוש שלא במקום סעודה ומאן דסבר אין קידוש אלא במקום סעודה כ"ש דנועל ידיו ומקדש דלא הוי היסח (ש ובירושלמי דברכות גבי פלוגתא דב"ש וב"ה מברך על היום ואחר כך מברך על היין משמע כפר״ת דאין מקדשין על הפת דא״ר זעירא מדברי שניהם נלמד מבדילין בלא יין ואין מקדשין בלא יין אמר רבי יוסי ב"ר בון נהיגין תמן מקום שאין יין שליח לבור יורד לפני התיבה ואומר ברכה אחת מעין שבע וחותם במקדש ישראל ויום השבת משמע שאין מקדשין על הפת וצ״ע אם מקדשין על השכר היכא דהוי חמר מדינה ⊤כמו שמבדילין וכולה שמעתין דאסרה לקדושי אשיכרא איכא לאוקמי בשאינו חמר מדינה וחדע מדקאמר רב כשם שאין מקדשין כך אין מבדילין ובחמר מדינה פשיטא דמבדילין ולקמן נמי דאמר אין מקדשין בלא יין וכן ההיא דירושלמי שהבאתי איכא לאוקמא דלא אתי למעוטי אלא כשאינו חמר מדינה ואי מקדשין על השכר היכא דהוי חמר מדינה אתי שפיר ביום טוב שאחר השבת שיעשו יקנה"ז על השכר אבל אי אין מקדשין על השכר ולרשב"ם שאומר לקדש על הפת תימה איך יעשו חלי יקנה"ז על הפת וחלי על השכר ומיהו בסדר דרב עמרם יש אע"ג דאין מבדילין על הפת ביו"ט שחל במולאי שבת מבדילין כיון דקידוש עיקר כדפסקינן יקנה"ו ומקדשין על הפת נעשה הגדלה טפילה לה ומגדיל על הפת עם הקידוש וכוס ברכת המזון נראה דמברכין על השכר היכא דהוי חמר מדינה דהא אפילו הבדלה דטעונה כוס לכולי עלמא מבדילין כל שכן ברכת המזון דאיכא ברייתא באלו דברים (ברכות נב.) שסוברת דאינה טעונה כוס ועוד דאמרינן בשמעתין אין אומרים הבא כוס של ברכה פירוש לברך ברכת המזון אלא על היין והני מילי דלא קבע סטודתיה עילויה אבל קבע סטודתיה עילויה לית לן בה משמע דאם קבע סטודתו עליו שמברכין עליו ברכת המזון וכל שכן אם הוא חמר מדינה מיהו רשב"ם מוחקו מן הספרים. מסקנא דמילחא מבדילין על השכר אם הוא חמר מדינה ולא יארון יכנ שכן שם האד אות מודים להים לא משל מודים להסתפק אם מקדשין על השכר: שעם איבו מקדש. פי׳ עד למחר קודם ארלה ואם על הפת ולר״ת אין מקדשין נמי על הפת אך הלחם להילה האד מה למחר למאי דפי׳ לעיל אף ידי יין ילאו כששתה בבית הכנסת א״כ איך יקדש שוב בביתו וי״ל דלא מיקרי טעם כיון שלא טעמו אלא מכום של ברכה: אישרת די ושעים מידי. מה שמקשי׳ השתא בהמתן של לדיקים אין הקב״ה מביא תקלה י״ל דהכא שהמאכל מותר של ברכה: אישרת אין שייך להקשות ובמקום אחר מפורש (גיטין ז.)ש: שבקרה ברביה מ״ל. פי׳ בקונטרס רב דרב הונא משמיה אלא שהשעה אסורה אין שייך להקשות ובמקום אחר מפורש (גיטין ז.)ש: שבקרה ברביה מ״ל נרלה כרביה כרב הונא [כדאמר] דרב הוה אמר שמעתתיה ותימה דרב אסי נתי תלמידו של רב והלשון משמע כרביה ולא רביה של אלא נראה כרביה כרב הונא [כדאמר] בפ"ב דקדושין (דף מו.) דרב ירמיה תלמידו של רב הונא דקאמר נראין דברי תלמיד ואע"ג דרב ירמיה בר אבא תלמיד חבר דרב הוה בפ' תפלת השחר (ברכות מ:) דקאמר ליה מי בדלת ולא קאמר ליה מר בברכות גרסינן ברוב ספרים רב ירמיה ובקדושין רבי ש'ירמיה: